Dansk Armenier mission

December 2018

Arman Militosyan har lavet denne miniature af evangelisten Matthæus.

På en velsignet udflugt med den særlige søndagsskole

Vi mødes i DAM-lejligheden i Jerevan en onsdag formiddag i begyndelsen af november - Dansk Armeniermissons ansatte Nane, Suzanna, Ruzanna og Lilit og jeg. Mens Nane, Suzanna og Ruzanna har været ansat i mange år, er Lilit ny. Hendes opgave er at lede den særlige søndagsskole »My planet« - en søndagsskole for børn og unge med fysiske eller psykiske handicaps og deres pårørende. Gruppen samles en gang om ugen i DAM-lejligheden.

Lilit er oprindeligt uddannet designer og fortæller, at hun sætter pris på at lave kreativt arbejde med de handicappede, hvilket flere af dem er gode til. Lilit sidder selv og klipper granatæbler ud af pap, der skal bruges til julepynt.

Det ringer på døren, og ind kommer Mariam med sin mormor, og siden Armen, David, Jerasim, Jonathan og flere endnu. Alle kommer i følgeskab med deres mor eller mormor. Hos nogle er moren eller mormoren i nærheden hele tiden, mens andre er mere selvhjulpne.

Da Armen, som er midt i 20'erne, kommer ind ad døren lægger han straks hånden på min pande og lyser velsignelsen. De andre fortæller, at han ynder at lyse velsignelsen, når han møder nye mennesker.

Det er en stor dag, for vi skal på udflugt til landsbyen Oshagan, hvor den berømte præst, helgen og ophavsmand til det armenske alfabet, Mesrob Mashdots, ligger begravet. Efter

> **De handicappede kan høre bibelfortællinger, synge, danse og lave kreativt arbejde...**

Der var mulighed for at tænde et lys i kirken.

en hurtig kop kaffe går turen med bus de 45 minutter til Oshagan.

Vi starter med at se kirken og går derefter ned i krypten under alteret, hvor Mesrob Mashdots er begravet - vi kan lige akkurat være der allesammen. Efterfølgende er der mulighed for at tænde et lys i kirken.

I området omkring kirken er det armenske alfabets 36 bogstaver kunstfærdigt opført i menneskestørrelse, og man kan nu lede efter sit eget forbogstav og få taget et billede. Dette er til stor fornøjelse for alle, der er med på turen, om man kan læse eller ej.

Efter at have set en opvisning med sang og recitation af armenske digte fremført af søndagsskolebørn fra Light to Kids går vi ind i kirken igen, og præsten Nishan lyser velsignelsen. Dette foregår i stærk konkurrence med en pige, som har stillet sig op ved siden af, taget

... mødrene og bedstemødrene får et tiltrængt pusterum, hvor de kan dele erfaringer og sammen læse en tekst fra Bibelen.

ham om armen og tydeligvis kan velsignelsen udenad og flere gange ovenikøbet er lidt foran.

Efter salat og chokoladekage går turen tilbage til Jerevan.

Søndagsskolen er et unikt samlingssted for både de handicappede og deres pårørende: De handicappede kan høre bibelfortællinger, synge, danse og lave kreativt arbejde, mens mødrene og bedstemødrene får et tiltrængt pusterum, hvor de kan dele erfaringer og sammen læse en tekst fra Bibelen.

Fra taxaen mod lufthavnen ved middagstid den følgende dag ser jeg en af mødrene fra gruppen komme gående henad fortovet med sin datter i hånden. I Armenien er det et krævende og ulønnet fuldtidsarbejde at være pårørende til en handicappet, og der ikke er stor hjælp at hente fra de sociale myndigheder. Blandt andet derfor giver den særlige søndagsskole i DAM-lejligheden stor mening for de handicappede og deres familier.

Mikkel Bandak

Elskede & værdifulde

Hvem er størst i Guds rige? Det er barnet, den svage, den hjælpeløse. Alle dem, som ikke kan klare sig selv - men ved, at de har brug for hjælp - har brug for en frelser. I et hierarkisk samfund - som det armenske - er det provokerende. De største plejer at være dem, der er »noget ved musikken«. Det er dem der æres. De handicappede gemmes væk. De kan ingenting, synes man.

I Dansk Armeniermission har vi en søndagsskole for handicappede børn (og deres mødre). Det er en meget vigtig søndagsskole for os. Da vi solgte huset og købte lejligheden i Yerevan, kom vi hele tiden tilbage til: Der **skal** være plads til søndagsskolen for de særlige børn. Og det blev der. Her samles hver uge 10-20 handicappede børn og deres mødre og hører om Jesus - og laver de ting man laver i en søndagsskole. Til meget stor glæde for alle!

Vi gør det, fordi børnene er »Elskede og Værdifulde« for at bruge Kristelig Handicapforenings slogan, og fordi alle skal høre om Jesus. Vi gør det også, fordi et samfund skal kendes på, hvordan det behandler sine svageste. En transformation af det armenske samfund til et demokratisk samfund, præget af frihed og lighed, går gennem en anerkendelse af, at alle har lige værd - er lige værdifulde - skabt og elskede.

I 5. Mosebog er der en stærk advarsel mod at lave et udskåret eller støbt gudebillede. Hvorfor? Fordi Gud er så meget mere. Der er altid meget mere at sige om Gud. Han kan ikke rummes i et udskåret billede. Denne advarsel gælder også i forhold til vore medmennesker. Der er altid meget mere at sige end det, vi lige får øje på. Det gælder **også** den handicappede. Derfor holder vi søndagsskole!

Peder Andreasen

Arman Militosyan er en ung mand på 17 år. Siden april 2013 har han været med i handikapgruppen 'My Planet' der nu samles her i DAM-lejligheden, og hans mor har været sammen med ham. Han lider af autisme. Nu studerer han på tredje år 'Miniaturer' (traditionelle illustrerede manuskripter) på Yerevan Kunstskole http://artvet.schoolsite.am/ i Kanaker. Han drømmer om at blive optaget på Yerevan Kunstakademi til næste år og uddanne sig til professionel kunstner.

En ung kunstner

Nane (N): ***Hvilken stil arbejder du med når du maler?***
Arman (A): Da jeg var barn, tegnede jeg portrætter, så alle forestillede sig at jeg ville blive portrættegner. Jeg var 12 år da jeg startede her i handikapgruppen, og fra da af var jeg klar over at jeg ville male armensk kirkekunst, miniaturer.

N: ***Hvad har man brug for når man vil male miniaturer?***
A: Jeg bruger vandfarve og pensler. Vi bruger også nogen gange æg for at give farverne glans. Det er ikke alle og enhver der kan male miniaturer. Man skal have talent for det. Det kræver en enorm tålmodighed.

N: ***Har du en yndlingsfarve?***
A: Jeg kan godt lide hvid, rød og blå.

N: ***Har du deltaget i konkurrencer?***
A: Ja, i mange, men den jeg husker bedst, er november 2014. Jeg repræsenterede min skole - »Secondary School nr. 100, Yerevan«. Konkurrencen havde temaet »Min talepædagog«. Jeg blev udråbt som vinder af konkurrencen. Den næste jeg kan nævne, havde temaet »Min familie«. Dér fik jeg et diplom.

N: ***Er du glad for din familie?***
A: Ja, jeg elsker min mor, min far og min bedstemor. Min mor er også min bedste ven.

N: ***Har du andre venner?***
A: Jeg har kun venner som jeg kan være på bølgelængde med. Det er vigtigt de kan lytte til mig og forstå mig. Men det er svært at finde venner.

N: ***Er der noget du ønsker for dine venner?***
A: Sundhed og tålmodighed.

N: ***Hvad forestiller den miniature du har malet til forsiden af DAM-bladet?***
A: Evangelisten Matthæus. Originalen er fra 1320 af den armenske miniaturemaler Sargis Pitzak. Man kan se hvordan Matthæus skriver evangeliet med Guds hånd.

N: ***Du tager en miniature der er mange hundrede år gammel og giver den videre til vores generation. Hvordan gør du?***
A: Miniatureteknikken er sådan at man først kopierer motivet, og så maler man det bagefter. Men jeg benytter mig ikke af kopiering. Jeg maler det hele fra bunden med egen hånd.

N: Tak, Arman. Jeg ønsker dig alt godt. Jeg tror du bliver en dygtig miniaturekunstner.

Nane Khachatryan

Armenierne - vore dyrebare søskende

En dag stod min kone og jeg på en banegård i Sct. Petersborg banegård. Vi havde stort besvær med at finde det tog, som vi skulle med. Vi bad derfor en ung kvinde om hjælp. Min kone fik den tanke, at hun var en bekendende kristen, og vi spurgte hende: *Er du kristen?*

Er du kristen? Det var hun, og pludseligt føltes det, som om vi havde mødt et familiemedlem, og vi havde nu rigtigt meget at snakke med hinanden om. Vi hørte hjemme i hver vores kultur. Vi talte ikke samme sprog og havde ikke samme vaner, men hen over alle forskellene var der et bånd, der knyttede os sammen. Det er et stort privilegium at have en verdensomspændende søskendeflok!

Den samme erfaring gør vi i Dansk Armeniermission. Det fik vi et konkret vidnesbyrd om, da præsteparret Cholakian fra den evangelisk-armenske menighed i Beirut i september 2018 besøgte Danmark. Armeniermissionen har tætte forbindelser til de evangeliske armenier i Libanon. Det var her Maria Jakobsen for hundrede år siden grundlagde Fuglereden, et børnehjem for forældreløse armenske børn. Tyrkernes folkemord havde drevet armenske kvinder og børn på flugt - mændene blev sædvanligvis henrettet på stedet. Mange børn blev forældreløse, og for dem blev Fuglereden en

> **Vi talte ikke samme sprog og havde ikke samme vaner, men hen over alle forskellene var der et bånd, der knyttede os sammen.**

redning og et tilflugtsted. Maria Jakobsen blev deres *mama*. I dag er Fuglereden en skygge af sig selv, men de tætte forbindelser med armenierne i Libanon er opretholdt, og det har været til stor inspiration for os i Danmark.

Mission består i dag ikke deri, at en part er giver, og en anden part er modtager. Der er tale om et samspil, hvor alle giver, og hvor alle modtager. Det er et gensidigt fællesskab. Dansk Armeniermission yder et lille bidrag til Shamlian Tatigian-skolen i Beirut, men der er behov for megen mere hjælp end den, Armeniermissionen er i stand til at yde. Forholdene for armenierne i Libanon er for det meste meget vanskelige. Der er mange armenske flygtninge fra Syrien i Libanon. De økonomiske forhold er for langt de fleste alarmerende dårlige, og mange har ikke mulighed for at betale de skolepenge, der kræves for at være elev på de armenske skoler. Det danske bidrag er yderst beskedent i den sammenhæng.

Det er i den situation en stor opmuntring at møde de evangeliske armeniere og deres præstefamilie. Vi får fra dansk side meget mere, end vi giver, når vi erfarer et fællesskab med dem. Vel er der barrierer, der skal overskrides. Vi taler ikke samme sprog. Vi har en forskellig forhistorie med i bagagen. Der er åbenlyse kulturelle forskelle. Men i mødet med disse armeniere erfarer vi en glæde over evangeliet, som er smittende og en frimodighed til at aflægge vidnesbyrd om den kristne tro. Der er en fast tro på, at Gud vil hjælpe, når nøden er størst. Der er en imødekommenhed og åbenhed over for anderledes tænkende, og en smittende glæde. De er ikke jubelkristne, for hvem alting lykkes; slet ikke. De ser virkeligheden i øjnene, men mister af den grund ikke modet, for de har en stor Gud! Og ham stoler de på.

De ser virkeligheden i øjnene, men mister af den grund ikke modet, for de har en stor Gud! Og ham stoler de på.

Vi har meget at lære af disse søskende i Kristus, og enhver der aflægger de evangeliske arme-

(fortsættes næste side)

Hrayr og Karineh Cholakian fortæller ved deres besøg i Århus om den armenske kirke.

Familien Cholakian på besøg i Den gamle By i Århus.

niere i Libanon et besøg, bliver slået af det store engagement, de lægger for dagen. Der er utroligt mange aktiviteter i gang, og man undrer sig over, hvorledes alt dette overhovedet lader sig gøre. Men det gør det trods alle mulige vanskeligheder. Det er en trosfrimodighed, som smitter, og det er min overbevisning, at de, der lyttede til Hrayr og Karineh Cholakian under deres besøg i Danmark ved Dansk Armeniermissions årsmøde i september 2018, gjorde netop den erfaring. Vort bidrag til armenierne i Libanon er ikke stort, men deres bidrag til os er stort. Det er et privilegium at få lov at lære kristne brødre og søskende i Libanon at kende. Vi er ét i troen på Jesus Kristus.

Peter V. Legarth

Glimt *fra Felix Rejsers besøg i søndagsskolen i Voskevaz.*

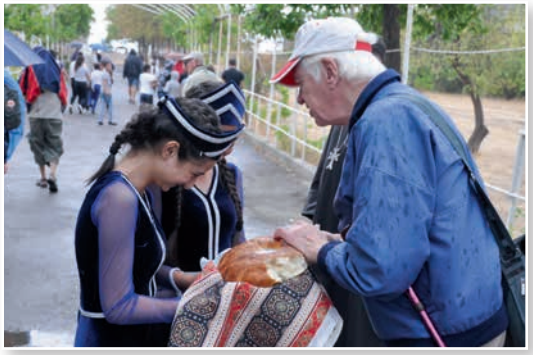

Vi besøger søndagsskolen og modtages af store piger i folkedragt der byder på brød og salt som tegn på venskab.

Søndagsskolebørnene på plads i skolestuen.

(fortsættes næste side)

Glimt

fra Felix Rejsers besøg i søndagsskolen i Voskevaz lørdag den 22.9.2018.
Fotos: Jørgen Eriksen.
Af: Hanne Frøkjær-Jensen

Præst og præstekone der står for søndagsskolen.

De sang »Guds kærlighed er rundt om mig« på dansk!!

Vi hørte spændende musik på traditionelle instrumenter.

Smuk folkedans for at glæde gæsterne.

Og vi blev beværtet på det bedste.

Libanon

september 2018

På rejsen til Libanon i september arrangeret af Felix Rejser besøgte vi bl.a. den armenske evangeliske kostskole i byen Aanjar i naturskønne omgivelser ikke langt fra den syriske grænse. Eleverne var ikke kommet endnu, for skoleåret begynder først i slutningen af september, men alt var gjort klar til skolestart.

Skolen består af flere lave bygninger placeret i en lille park.

En buste på en firkantet granitsøjle af en ældre kvinde med briller og et ansigt med stærk udstråling. Under busten står 'Hedvig … 1901-1983'.

En ældre medarbejder på skolen fortæller os at søster Hedvig var tysk missionær og skoleleder og gjorde et mindeværdigt arbejde for mange armenske børn. Han havde selv som barn været elev på skolen og huskede hende tydeligt, en meget bestemt dame. Senere på turen, på børnehjemmet Fuglereden, kom vi til at stifte bekendtskab med en anden bemærkelsesværdig kvinde, Maria Jakobsen, som ligger begravet hvor hun lagde sit livsværk, blandt armenske forældreløse børn.

Hakob er skoleleder og fortæller om skolens og byen Aanjars historie.

En by, som armenske overlevende fra slaget på Musa Dagh, byggede på et stykke ubeboet land som de fik tildelt.

Genoprejsning.

Lige uden for skolens område besøger vi en af skolens kostafdelinger. Skolegården domineres af en væg med et stort vægmaleri. Det forestiller Jesus som oprejser døde. De døde er fremstillet som en bunke skeletter der leder tanken hen på folkemord, for de ligger i en bunke som kunne minde om en massegrav. Bag ved Jesus lyser en stor regnbue over Ararat Bjerg. Altså forstår vi at vi her ser den tro og det håb fremstillet, som bærer armenierne. Og som også må bære os. Troen og håbet på ham som kan reparere alt det smadrede og ødelagte og som kan genoprette og gøre alt nyt og godt igen.

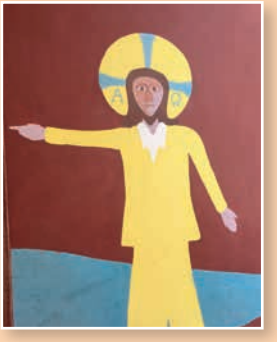

Endelig ser vi Jesus fremstillet på væggen som en moderne velklædt herre i gul habit. Han ser imødekommende på os og viser os vejen. Et godt motiv både for voksne og børn at mindes om i vores hverdag.

Tekst og fotos/ Merete Bandak

FØLG MED

Vi udsender næste nyhedsbrev februar 2019.

Du kan sende en mail til armenien@privat.dk, hvis du ønsker at modtage vores nyhedsbrev pr. e-mail.

Du kan i øvrigt holde dig opdateret på Dansk Armeniermissions hjemmeside: armenien.dk og Dansk Armeniermissions facebookside: www.facebook.com/armeniermission/

Vi tilbyder at holde en sogneaften eller lignende om Dansk Armeniermissions projekter mv. Se på hjemmesiden: armenien.dk eller kontakt Dansk Armeniermissions formand René Vejen Jensen tlf. 97 13 26 99.

SÅDAN KAN DU STØTTE

1) **Giroindbetalinger**
Gaver til arbejdet modtages på gironummer: 9007415. Hvis du benytter Netbank vælg girokort type 01. Via Netbank er det også muligt at bestille en automatisk overførsel fx hver måned.

2) **Bankoverførsler**
Til bankoverførelser benyttes registreringsnummer: 0994 og kontonummer: 9007415.

3) **Mobilepay**
72105.

Kolofon

Kontor og økonomi
Dansk Armeniermission
Katrinebjergvej 75
8200 Århus N.
tlf. 86 16 63 00
armenien@privat.dk

Konto
Registreringsnummer: 0994
Kontonummer: 9007415

Bestyrelse
René Vejen Jensen (formand)
Præstebakken 16
7480 Vildbjerg
tlf. 97 13 26 99 · rvj@km.dk

Peder Ø. Andreasen
Merete Bandak
Mikkel Bandak
Ingrid Bjerre
Hanne Frøkjær-Jensen
Oline Bøndergaard Kobbersmed
Peter Legarth
Michael Thomsen

Medarbejder i Armenien
Nane Khachatryan
nanekhachatryan@yahoo.com

Den armenske evangeliske kirke i Grækenland
Armenian Evangelical Church
Odos Lamias 30
Palea Kokkinia, Piraeus
Greece
Præst: Vicken Cholakian

Redaktør af bladet
Merete Bandak
me@maribo-gym.dk
tlf. 30 20 47 52

Layout & tryk
Videbæk Bogtrykkeri A·S

Forsidebilleder
Se side 4-5.

Afsender: DAM, Katrinebjergvej 75, 8200 Århus N

What would **Jesus say?**

Hvad ville Jesus sige hvis han levede i Danmark i dag? Da han levede i Israel for snart 2000 år siden, sagde han bl.a. »Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres«. Og han sagde: »Hvis I ikke bliver som dette lille barn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget«. Og det sagde han, mens han tog imod børn som blev rakt frem til ham af deres mødre, og han lagde hænderne på dem og velsignede dem.

De fleste af os finder det vist ganske naturligt. Børn er da kære! Selvfølgelig tog Jesus imod dem! For det ville vi gøre i dag. Politikere som gerne vil vise deres menneskelighed, kan score stor sympati, hvis de foran et rullende kamera tager ud på en skole og spørger børnene hvordan de synes om at gå i skole. Eller de løfter barnet op om krammer det, så alle - og ikke mindst medierne - kan fange dette udtryksfulde og nære øjeblik. Børn er værdifulde, hver især. De bærer fremtiden i sig. Sådan tænker vi i dag. Men da Jesus sagde det dengang, var tanken om børnene en helt anden. Børn var ikke noget man kunne score fans eller stemmer på. Tvært imod, de skulle gøre sig usynlige, de havde ikke ret til at optræde i billedet.

Hvis Jesus skulle sige noget i dag om det emne, måtte han vælge en anden gruppe som eksempel på mennesker der ikke regnes for noget særligt …

De handicappede. Dem der har problemer med motorikken, med at tale rent, med at se og høre, som råber mærkelige lyde og slår med hovedet, som isolerer sig i deres egen verden og ikke forstår det sociale spil. Hvis I ikke bliver som dette handicappede barn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget. Den handicappede har ikke nogen styrke at påberåbe sig. Er fuldstændig afhængig af andre mennesker. Udsat.

Indse det, lille menneske: Du kan trygt kaste dig i armene på Gud. Du kan alligevel heller ikke klare livet uden ham!

Merete Bandak